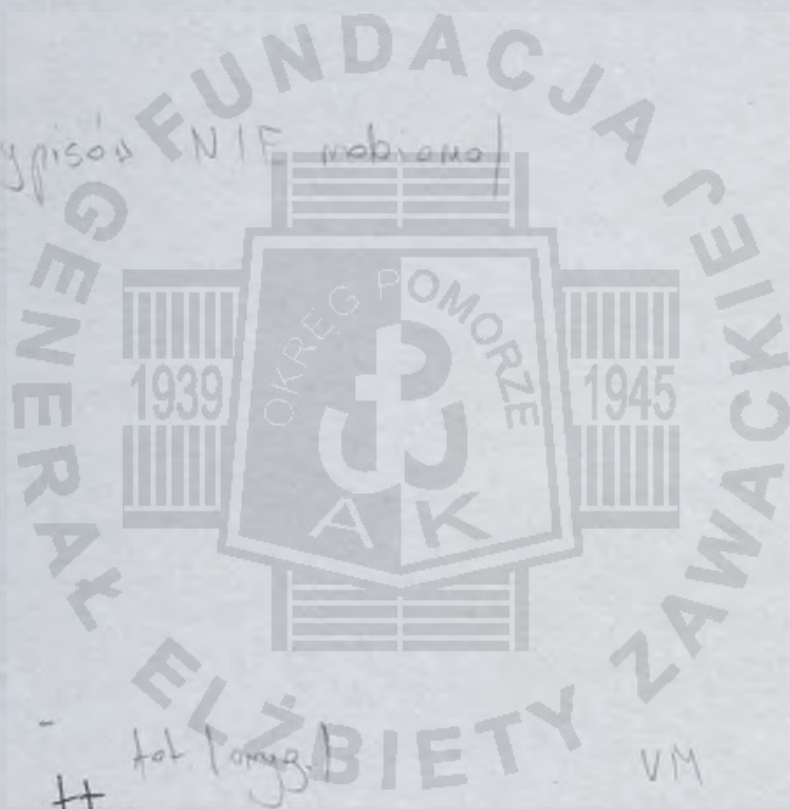

MEMORIAL

General Marii Wittek

XI 2008r. - D. W. - zmiana treści

GIARO Stanisława

ps. "Głogowski"

(1931 - 1981)

AK

Bielystok

KG AK

Szefostwo

Seperów

3384/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — GIARO Stenistewa

3384 / WSK

I/1. Relacja ✓

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... ✓

IV. Korespondencja ✓

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 12

VI. Fotografie ✓

I/1. Relacja:

- Relacja - życiorys Stanisławy Giaro, opr. przez Ireneę Makłowskią (b.d. Maszynopis - oryginał i kopia, k. 5, s. 1-5.
- Relacja - biogram St. Giaro opr. przez E. 2. i DrKr. do I tomu "Słownika VII Kobiet" (b.d.). Msp. oryg. k. 3, s. 6-8

311-1
Życiorys Stanisławy Giaro.

Stanisława Giaro ur. 18.10.1914 r. w Białymstoku. *9 Makarowa Xi 03*

Córka Felicji z d. Bajko i Juliana Giaro.

Rodzeństwo:

1. brat Kazimierz Giaro - ppor.rezerwy. Brał udział w kampanii wrześniowej. Od 17 października 1939 r. należał do grupy dywersyjnej Prusy. W 1941 r. zorganizował w Białymstoku wytwórnię granatów. Współpracowała z nim siostra Stanisława Giaro.
20 grudnia 1944 roku por. Giaro został aresztowany przez NKWD i zesłany do Stalinogorska. Wrócił stamtąd 30 września 1945 r. Odznaczony Krzyżem Srebrnym Ordoru Virtuti Militari /1944r./, Krzyżem Walecznych /1943r/ i Złotym Krzyżem Zasługi /1951 r/. Zmarł 7.4.1993r.
2. brat Józef Giaro-inż. przed 1939 r. pracował w dyrekcji Fabryki Kabli w Ożarowie. Przed wojną wyjechał służbowo do Belgii i tam pozostał.
3. siostra Jadwiga Giaro - najmłodsza, mieszka w Białymstoku i od Niej uzyskałam informacje o rodzinie. Obecnie ma 88 lat. Nie była wtajemniczona w działalność brata i siostry w czasie okupacji. Wiedziała tylko, że prowadzone są dwie kuźnie.
Rodzice pochodzili z rodzin szlacheckich o tradycjach patriotycznych. Rodzina matki posiadała majątek Brzozowy Mostek w okolicach Białego-stoku. Matka zajmowała się wychowaniem dzieci.
Ojciec studiował w Petersburgu. Był nauczycielem gimnazjalnym w Białymstoku. Udzielał korepetycji z łaciny i greki. Później prowadził biuro pisania podań w Białymstoku.
Bracia ukończyli w Białymstoku gimnazjum męskie im. Zygmunta Augusta. Siostry ukończyły najlepsze gimnazjum żeńskie Anny Jabłonowskiej.
Po przetestowaniu w gimnazjum wszystkich uczennic Stanisława Giaro wykazała najwyższy stopień inteligencji. W gimnazjum 4

1/1-2

udzielała się aktywnie we wszystkich pracach społecznych. Była głównym redaktorem gazetki szkolnej "Głos uczniowski".

Podczas zjazdu wychowanek gimnazjum w latach pięćdziesiątych wspomniano ją - jako wyróżniającą się w dziejach gimnazjum z uwagi na jej inteligencję oraz jako redaktorkę "Głosu uczniowskiego", a także jako wyróżniającą się w pracach społecznych.

Po skończeniu gimnazjum Stanisława ~~xxxxxx~~ pozostała w Białymstoku. Pracowała jako urzędniczka w miejscowej Kasie Chorych, pracowała społecznie.

Wojna 1939 roku zastała ją w Białymstoku.

Dom rodziny Giarów przyjmował wielu ludzi, którzy przekraczali granice w obu kierunkach. Zwróciło to uwagę NKWD i Stanisława Giaro została osadzona w więzieniu w Mińsku Białoruskim. Po zajęciu tych terenów przez wojska niemieckie pieszo wróciła do domu rodzinnego, bosą i z poranionymi nogami. Po krótkim odpoczynku rozpoczęła pracę jako kasjerka w kinie na którego terenie zorganizowała "skrzynkę kontaktową, czynną do końca okupacji niemieckiej.

Nie udało się ustalić, kiedy i przed kim złożyła przysięgę.

W 1941 roku brat Kazimierz Giaro ps. "Klonowicz" rozpoczął przygotowania do urządzenia wytwórni granatów. Najpierw oficjalnie

uruchomiono kuźnię w Białymstoku przy ulicy Sienkiewicza. Była tam produkowane części metalowe. Następnie uruchomiono drugą "kuźnię" w Niemczynie, u gospodarza Małyszka, gdzie wykonywano granaty.

Wg uzyskanych informacji wyprodukowano co najmniej około 3.000 sztuk.

Granaty te transportowano poza granice Białegostoku.

Placówkę w Niemczynie chroniły oddziały partyzanckie.

Stanisława Giaro prowadziła urzędową dokumentację obu "kuźni", załatwiała wszystkie sprawy w ~~urzędach~~ ówczesnych urzędach.

Była w stałym kontakcie z wytwórnią w Niemczynie. Organizowała tam pomoc sanitarną, zaopatrzenie dla zakwaterowanych w tym rejonie żołnierzy Armii Krajowej.

7/1-3
Dowódcą był Kazimierz Giaro. ^WMiał on jednak wiele innych zadań. Często wyjeżdżał. W domu rodzinnym nierzadko zatrzymywali się "podróżni", którymi trzeba było się opiekować, organizować przerzuty przez granicę.

Stanisławie Giaro w opiece sanitarnej nad żołnierzami zakwaterowanymi dla zabezpieczenia wytwórni w Niemcynie pomagał stary zielarz, który przygotowywał leki z ziół. W tym okresie Stanisława zainteresowała się zielarstwem. Po wojnie w Warszawie poświęciła wiele czasu na pogłębienie wiadomości z tej dziedziny, zgromadziła dużo wartościowych i często starych ksiąg i całkowicie bezinteresownie pomagała chorym.

W końcowym okresie okupacji niemieckiej Stanisława ciężko zachorowała na zapalenie płuc i była leczona w miejscowym szpitalu. Na sąsiednim łóżku leżała poważnie chora stara cyganka. Pewnego dnia cyganka rozpoczęła rozmowę ze Stanisławą. Oświadczyła, że czuje u niej wrodzone ogromne i rzadko spotykane zdolności radiostetyczne, które powinna wykorzystać dla dobra innych ludzi. Po kilku dniach, gdy kobieta była już w bardzo ciężki stanie ofiarowała Stanisławie bardzo stare "wahadełko", które od dawna było w jej rodzinie i udzieliła wskazówek, jak należy je używać. Stanisława przy pomocy tego "wahadełka" pomagała bezinteresownie wielu ludziom do końca życia.

Po zakończeniu wojny w Białymstoku Stanisława organizowała przedstawienia w Białymstoku dla dzieci, prowadziła teatr kukiełkowy, sama projektowała kostiumy. M.In. napisała scenariusz przedstawienia "powrót taty". Występowała w radio.

Sytuacja jej stawała się coraz bardziej niebezpieczna z uwagi na przeszłość okupacyjną.

W 1946 roku przyjechała do Warszawy i zapisała się do Szkoły Dziennikarskiej. Po krótkim okresie władze uczelni żądały od studentów zapisania się do partii. Stanisława Giaro opuściła wtedy uczelnię.

11-4

Rozpoczęła pracę w spółdzielni "Książka i Wiedza" jako redaktor. Według relacji siostry Jadwigi Giaro i bratanka - syna Kazimierza-Tomasza Giaro Stanisława pracowała również w innych wydawnictwach jako redaktor. Mimo usilnych starań nie odnaleziono żadnych dokumentów w innych wydawnictwach - upływ czasu, zmiany personalne, brak archiwów. Uzyskałam informację od rodziny, że Stanisława znała język francuski, niemiecki i rosyjski.

Stanisława Giaro była członkiem ZAiKS-u w Warszawie od 1946 ~~roku~~ do 1959 roku jako autorka tekstów przedstawień i słuchowisk dla lalek i słuchaczy radiowych.

Po przejściu na emeryturę /niestety brak w archiwach dokumentów/ Stanisława Giaro zajęła się radiostetyką i zielarstwem udzielając bezpłatnie pomocy ludziom.

Mieszkała w Alei Szucha - blisko Placu Unii Lubelskiej w dużym mieszkaniu zajmowanym przez 2 czy 3 rodziny mając do dyspozycji jeden mały pokój. Dostęp do łazienki i kuchni miała utrudniony i była wręcz szykanowana przez jednego ze współlokatorów "działacza partyjnego". Z relacji osób, którym Stanisława uratowała życie i zdrowie oraz przyjaciół z lat siedemdziesiątych żyła i pracowała dla innych. Zawsze przyjazna, uśmiechnięta, życzliwa i pomocna.

Sama żyła skromnie, można powiedzieć biednie.

Zmarła na nowotwór 15 października 1981 roku.

Pochowana na cmentarzu na Brudnie nr grobu 12M/3/15.

Według relacji przyjaciół z ostatnich lat życia i rodziny na pogrzebie było mnóstwo ludzi, którym uratowała zdrowie lub życie, których obdarzyła miłością, przyjaźnią, uśmiechem i radością.

Za działalność w czasie okupacji zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej na uchodźstwie ogłoszonym w Dzienniku Personalnym Ministerstwa Spraw Wojskowych została odznaczona z Szefostwa Saperów K.G.A.K. Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari - nr Krzyża 13855.

I/1-5

Dane o aresztowaniu Kazimierza Giaro i jego odznaczeniach
podałam w oparciu o przesłaną mi kopię opracowania o Zofii
Giaro, z d. Wociul. Zofia Giaro nie była odznaczona Orderem
V.M. i nie ma żadnej omyłki w Zarządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej
- dotyczy to wyłączenie Stanisławy Giaro.

Stwierdził to także Tomasz Giaro, syn Kazimierza i Zofii Giaro
oraz bratanek Stanisławy Giaro, a także Jadwiga Giaro - siostra
Stanisławy Giaro i Kazimierza Giaro, która całą wojnę była w
Białymstoku i była świadkiem działalności Kazimierza Giaro i
Stanisławy Giaro.

Smalowska
/Irena Makowska/

Załączam: 3 fotografie Stanisławy Giaro.

odpis skrócony aktu urodzenia St. Giaro

Al. Tarni 11/34

Biogram oprac. przez E2 i D. K. do Tomu "Słownik Uł. kobiet"

W 1939 roku w Szwajcarii, w 1941 roku do 1944 roku.

GIARO Stanisława (1911-1981), ps. ?, kpt.; kurierka Komendy Okręgu Białystok do Szefostwa Saperów KG AK; z zawodu urzędniczka

Stanisława Giaro urodziła się 18 października 1911 r. w Białymstoku, w rodzinie pochodzenia ziemiańskiego krzewiącej tradycje niepodległościowe, jako córka nauczyciela gimnazjalnego Juliana i Felicji z d. Bajko. Miała sześcioro rodzeństwa. Ukończyła Gimnazjum Anny Jabłonowskiej w Białymstoku, gdzie jako bardzo zdolna uczennica była redaktorką „Głosu Uczniowskiego”. Po ukończeniu tej szkoły pracowała jako urzędniczka Kasy Chorych w Białymstoku, zaangażowana w działalności społecznej.

Po wybuchu wojny Stanisława wraz z całą rodziną Giarów opiekowała się wielu ~~podróżnymi przy przekraczaniu~~ ^{1000m} w obu kierunkach utworzonych wówczas granic, co zwróciło uwagę NKWD. Aresztowana przez NKWD, więziona w Białymstoku, ^{po} wywieziona do ~~wiezienia w Mińsku Białoruskim~~ i prawdopodobnie dalej na Wschód, zdołała uciec po zajęciu tych terenów przez Niemców latem 1941 r. Wróciła pieszo i boso do Białegostoku. Po wyleczeniu poranionych nóg rozpoczęła pracę jako kasjerka w kinie i tam zorganizowała konspiracyjną skrzynkę kontaktową, czynną do końca okupacji niemieckiej. (Młodsza siostra Stanisławy Jadwiga, udzielająca informacji biograficznych, nie wiedziała w jakiej strukturze wojskowej ta skrzynka funkcjonowała – przypuszczalnie w początkowej działalności ~~ZO~~ ²⁴² Związku Odwetu, późniejszego Szefostwa Saperów AK). Od listopada 1941 r. współdziałała z bratem Kazimierzem ps. Klonowicz, kierownikiem zaopatrzenia Komendy Okręgu Białostockiego ZWZ-AK w prowadzeniu kuźni, którą uruchomił w Białymstoku przy ul. Sienkiewicza jako przykrywkę dla wytwórni granatów. Kuźnia produkowała części metalowe granatów. Następnie uruchomiono drugą kuźnię w Niemenczynie u gospodarza Małyszka, chronioną przez partyzantkę, której Stanisława służyła pomocą sanitarną i zaopatrzeniem; tam wykonywano granaty (prawdopodobnie ok. 3 tysiące sztuk) transportowane ^{przez Szwajcarię} poza Białystok przez Stanisławę. Stanisława ²⁴² prowadziła też administrację tej kuźni, przypuszczalnie była kurierką „Klonowicza” do Warszawy, do Szefostwa Saperów Komendy Głównej ZW-AK. W jej domu rodzinnym nie rzadko zatrzymywali się ^{między} „podróżni”, którym zapewniała bezpieczny przerzut przez granicę. W ostatnim okresie wojny Stanisława ciężko zachorowała. Leczyła się długo przebywając w szpitalu w Białymstoku. Tam doczekała ~~się~~ końca wojny.

Za służbę konspiracyjną w Szefostwie Saperów KG AK por. Stanisławie Giaro został nadany ^{Pow. Szwajcarii} Zarządzeniem Prezydenta RP na Uchodźstwie, ogłoszonym w Dzienniku Personalnym

111-7
Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 29 XII 1980 r. Order^{km 67} Wojenny VIRTUTI MILITARI (nr Krzyża 13855) (tymże ^{formu} zarządzeniem otrzymali ten order) st. sierżant Mieczysław Giaro i ppor. Walerian Giaro z 56 Baonu Sap, ich ^{nr} krzyża (13854 i 13856). Nadanie zostało zweryfikowane ...

Po zakończeniu wojny zajęła się początkowo pracą kulturalno-oświatową z dziećmi, prowadziła teatr kukielkowy i występowała w radio. Czując się zagrożona w Białymstoku przeniosła się do Warszawy i zapisała się do Szkoły Dziennikarskiej. Kiedy jednak zażądano od niej wstąpienia do partii opuściła uczelnię i rozpoczęła pracę w Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza”. Pracowała również w innych wydawnictwach. Była członkiem ZAiKS od 1946 – 1959r. jako autorka tekstów przedstawień i słuchowisk.

Po przejściu na emeryturę (prawdopodobnie w latach 70-tych) zajęła się - mimo trudnej sytuacji materialnej, mieszkała w małym pokoiku przy nieprzyjaznej dla niej rodzinie – nieodpłatną pomocą ludziom w zakresie medycyny naturalnej. Czuła się powołana do tej pomocy, ponieważ w czasie współpracy z partyzantką w Niemenczynie poznała zielarstwo u partyzanta-zielarza i od wielu lat gromadziła książki z tego zakresu; w czasie długiego pobytu w szpitalu białostockim rozpoznano jej zdolności radiostetyczne.

Zmarła na nowotwór 15 października 1981r., pochowana na cmentarzu na Bródnie nr grobu 12 M/3/15. Odprowadzona na cmentarz przez licznych pacjentów, których ratowała.

Stanisława nie założyła rodziny. Ojciec Julian, po studiach w Petersburgu, był nauczycielem gimnazjalnym. Brat Kazimierz, ps. Klonowicz, kierownik referatu produkcji^{z Zakładu nr 15} zaopatrzenia Sztabu KO Białystok, odznaczony VM, aresztowany 20 XII 1944 r. przez NKWD, wywieziony do Stalingradu, wrócił 30 IX 1945?, z zawodu inżynier budownictwa^{inżynier budownictwa} wodnego we Wrocławiu i w Warszawie. Brat Józef, z zawodu inżynier, wyjechał przed wojną służbowo (ze swojej firmy Fabryka Kabli w Ożarowie) do Belgii i tam pozostał. Starsza siostra Stanisławy, ^{mi m} żyje, już niepełnosprawna i mieszka w Białymstoku. Młodsza siostra Jadwiga, (urodzona w 1915 r.) uczestniczyła w konspiracji, ^{mi m} żyje i mieszka w Białymstoku. Bratowa Zofia Giaro z d. Wojciul, ^{formu} uczestniczka WSK, ps. Kalinowska. Bratanek, syn Kazimierza Tomasz, mieszka na stałe w Niemczech.

=====
APAK, T: 3384/WSK; A ZG ZKRPIBWP, syg. W-97958 (Zofia Giaro), W-76512 (Kazimierz Giaro); DW UdsKiOR, Dz. Pers. MSWojsk. (na Uchodź.) nr 13 z 29 grudnia 1980r., s. 2165; SPP, kart. (S. Giaro);

1/1-8

Armia Krajowa. Rozwój organizacyjny, (red. K. Komorowski), s. 133, 139; Gwozdek Z., *Białostocki Okręg ZWZ-AK*, t. 1, Białystok 1993, s. 73, 119, 120, 122, 270, 286; Krajewski K., Łabuszewski T., *Białostocki Okręg AK-AKO*, W-wa 1997., s.93; Wesołowski, *Order VM...*, s. 553 i 742.

- ii/2. Dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora.
- Odpis skrócony aktu urodzenia Stanisławy Grawo. Dypłomat i kserokopia. k. 2, s. 1-2
 - Minister Spraw Wojskowych (...) Nadanie orderu Wojennego VM kserokopia, k. 2, s. 3-4.

1] 2-1

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

Województwo Białystok Powiat Białystok
URZĄD STANU CYWILNEGO w Białymstoku

Odpis skrócony aktu urodzenia

- 1. Nazwisko Giara
- 2. Imię (imiona) Stanisława
- 3. Data urodzenia osiemnastego października tysiąc dziewięćset jedenastego - (18-10-1911) r.
- 4. Miejsce urodzenia Białystok
- 5. Nazwisko i imię Giara Julian
(ojca) _____ zawód _____
- 6. Imię i nazwisko rodowe Felicja Bajko
(matki) _____ zawód _____

Podawano się zgodność powyższego odpisu

z treścią aktu urodzenia Nr. 1024/1911/F.

dnia - 4-09- 1962 r.

Kierownik
Urzędu Stanu Cywilnego

Eugeniusz Marcewicz

1/2-2

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

Województwo Białystok Powiat Białystok

URZĄD STANU CYWILNEGO w Białymstoku

Ódpis skrócony aktu urodzenia

- 1. Nazwisko Gjaro
- 2. Imię (imiona) Stanisława
- 3. Data urodzenia osiemnastego października tysiąc dziewięćset jedenastego — (18-10-1911) r.
- 4. Miejsce urodzenia Białystok
- 5. Nazwisko i imię Gjaro Juliana
(ojca)
- zawód _____
- 6. Imię i nazwisko rodowe Seligja Brojka
(matki)
- zawód _____

Poświadczam zgodność powyższego odpisu

Z treści aktu urodzenia Nr. 1024/1911/F.

— 4-09-1962 r.

Kierownik
Urzędu Stanu Cywilnego
[Signature]
Ełpa

MSW - M-3 - zam. 80-PWH/L/CWD
861 - LPA - 30.3.62 - I-2/1024 - 1.000.000 - Pap. piśm. kl. III A1 80 g

A XII 59/112

Tworke Dok. z Smly Kondyotb
: 2165

MINISTER SPRAW WÓJSKOWYCH

Nr.13/80

Londyn, dnia 29 grūdnia 1980 r.

D Z I E N N I K P E R S O N A L N Y

ZARZADZENIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

I.

NADANIE ORDERU WOJENNEGO VIRTUTI MILITARI

Na podstawie Art.4 lit. e - Ustawy o Orderze Wojennym Virtuti Militari z dnia 25 marca 1933 r./Dz.U.R.P. Nr.33 poz 285/ i Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 czerwca 1945 r. / Dz.U.R.P. Nr.8/45 poz.20/

N A D A J E

KRZYŻ SREBRNY ORDERU WOJENNEGO VIRTUTI MILITARI
ŻOŁNIERZOM ARMII KRAJOWEJ:

13836	ppor.	ALICKI Józef	- Oddz."Hubala" /30.DP/ Okr.Polesie
13837	ppor.	BIJASIEWICZ Robert	- Oddz.I Kmdy Okr.Lublin
13838	por.	BIERNAŃKI Jan	- 56 Baon Sap. "Kedyw"/Kmdy Gł.AK/
13818	por.	BŁASZCZYK Karol	- Kmda Okr."Śląsk"
13839	st.wachm.	BOBROWSKI Józef	- Okręg "Wilno"
13840	kpt.	BONDOROWSKI Jerzy	- Zgrup. "Kuba" /Okr.Warszawa/
13841	kpt.lek.	BORNSTEIN Roman	- IV Rejon Warszawa
13842	ks.por.	BOROWIEC Franciszek	- Obw.6/XXVI Warszawa
13843	ppor.	BOROWSKI Tadeusz	- 321 plut.Okr.Warszawa
13844	ppor.	CIAŁKO Zbigniew	- 101 komp. Warszawa
13845	plut.	CHETKIEWICZ Jerzy	- Oddz.Partyz."Bończa" /25 PP/
13846	ppor.	CIOPIŃSKI Władysław	- Oddz."Wicher", Okr.Łódź /25 PP/
13847	plut.pchor.	CZARNECKI Stefan	- Oddz.Partyz."Bończa" Okr.Łódź /25 PP/
13848	sap.	DABROWSKI Czesław	- 56 Baon Sap.Kmdy Gł.AK
13849	por.	DABROWSKI Karol	- 56 Baon Sap."Kedyw" Kmda Gł.AK
13850	por.	DWORSKI Jerzy	- 200 plut.Okr.Warszawa
13851	ppor.	DZIERŻYMIRSKA Janina	- 6 Dyw.Piech. Okr. Kraków ✓
13852	kpt.	DZIERŻYMIRSKI Juliusz	- 6 Dyw.Piech. Okr. Kraków
13853	st.strzel.	FUNDOWICZ Czesław	- Kmda Okr. Kielce
13854	st.sierz.	GIARO Mieczysław	- 56 Baon Sap.
13855	por.	GIARO Stanisława	- Szefostwo Sap.Kmdy Gł.AK ✓
13856	ppor.	GIARO Walerian	- 56 Baon Sap.Grupa Dywers. "Prusy"
13857	kpt.	GOŁĘBIEWSKI Zbigniew	- Kmda Okr.Kielce
13858	ppor.	GORZKOWSKI Marian	- Zgrup."Leśnik" Okr.Warszawa
13859	ppor.	GOZDALSKA Maria	- Baon "Miłosz", Okr.Warszawa ✓
13860	ppor.	GRABOWSKI Mścisław	- 56 Baon Sap. Kmdy Gł.AK

13903 por.	REPUCHA	Alojzy	-Baon "Piorun" Okr. Warszawa
13904 ppor.	ROGOWIEC	Stefan	-Oddz. 993/W. Kdy Gł. AK
13835 kapr.	ROSZKOWSKI	Tadeusz	-IV Zgrup. "Gurt" Okr. W-wa
13905 rtm.	RÓZYCKI	Jan B.	-Okr. Łódź
13906 sap.	R Y B A K	Jan	-56 Baon Sap. Oddz. Dywer. Okr. Lubli
13907 ppor.	R Y Ś	Zbigniew	-V Oddz. K-dy Gł. AK Okr. Kraków
13908 kpt.	SARKISOW	Aleksander	-Oddz. Part. "Szaruga" Okr. Lublin
13909 kpt.	SEROCKI	Antoni	-Zgrup. "Bartkiewicz" Okr. W-wa
13910 ppor.	SIDORKIEWICZ	Wacław	-Insp. "B" Okr. Wilno
13911 rtm.	SŁAWIK	Stanisław	-Oddz. Part. "Czarny" Obw. Nowy Sącz
13912 ppor.	SŁAWIŃSKI	Józef	-Obw. Koluszki, Okr. Łódź
13831 ppor.	SMORAĞ	Stanisław	-Oddz. V Szt. Gł. AK
13913 por.	STEMPNIEWICZ	Jadwiga	-Oddz. II Kdy Gł. AK
13914 ppor.	SZAGONOWA	Zofia	-Oddz. I Szt. Kdy Gł. AK
13916 kpt.	SZAYNOKOWA	Wanda	-Oddz. II Kdy Gł. AK
13915 mjr	SZATOWSKI	Jan	-27 Dyw. Piech. AK Wołyń
13830 ppłk	SZYPOWSKI	Jan	-Zgr. "Leśnik" Okr. W-wa
13917 st. sierż.	SZWARC	Edward W.	-56 Baon Sap. Gr. Prusy
13918 ppor.	SŁASKI	Lucjan	-Oddz. Part. Okr. Kraków
13919 kapr. pchor.	ŚMIAROWSKI	Adam	-25 Płk Piech. A.K. Okr. Łódź
13920 ppor.	ŚWIATKIEWICZ	Wincenty	-Zgr. "Leśnik" Okr. Warszawa
13832 ppor.	ŚWIERCZYŃSKI	Wincenty	-Oddz. Łącz. Kdy Gł. AK Okr. W-wa
13921 ppor.	TARASIEWICZ	Zenon	-Oddz. II Kdy Gł. AK
13922 ks. kanonik	TWORKOWSKI	Stanisław	-Obw. 6/XXVI Warszawa
13923 ppor.	WASIEWICZ	Jan	-77 Płk Piech. AK Okr. Nowogródek
13924 plut. pchor.	WASZKIEWICZ	Leonard	-I/13 P. Piech. AK Okr. W-wa
13925 por.	WIERZBICKI	Julian	-Oddz. Part. "Roman" Okr. Białystok
13926 ppor.	WISNIEWSKI	Lucjan	-Oddz. 993/W. Kdy Gł. AK
13927 por.	WISZNIEWSKI	Andrzej W.	-56 Baon Sap. KeDyw. Kdy Gł. AK
13928 chor.	WOLSKI	Józef B.	-Oddz. Part. "wicher" /25 PP AK/
13929 ppor.	ZACIERKA	Antoni	-Ośr. "Ryś" Okr. Warszawa
13930 kpt.	ZASTOCKA	Wacława	-Oddz. II "Zagroda" Kdy Gł. AK

/Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 października 1980r./

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

Jan Z. E. Berek
Jan Z. E. Berek płk dypl.

Rozdzielnik:

1 egzemplarz dla Instytutu Polskiego
i Muzeum im. gen. Sikorskiego - Archiwum

Originalna kopia jest podpisana w ten sposób A. XII. 77 / Sprawa numer 2.4. A.K.
14. XII. 1982 r. 204.

III | 5. Inne.

- "Pracownicy II R.P., komunistycznej zbrodniarce, artykuł M. Pleziańskiego, 4 "Gaz" 27.10.2009, s. XXX-XXXII. Wycięcie z gazety - ~~offprint~~ k. 4, s. 1-4. Kserokopia.
- Krzysztof Szlagryk, Zbrodnia 4 miejscowości prasa 1944-1955. Kserokopia, str. tytuł, 90-91, 382-383, 384. K. 4, s. 5

III/5-1

Opisano

Prawnicy II RP, komunistyczni zbrodniarze

TADEUSZ M. PŁUZAŃSKI

Jeden walczył w kampanii wrześniowej, drugi działał w AK, za męstwo odznaczony Krzyżem Walecznych, trzeci stał się z czasem „znakomitym hebraistą”. W czasie wojny albo zaraz po niej poszli na współpracę z komunistami, wydali wiele wyroków śmierci na niewinnych ludzi. Nigdy nie zostali rozliczeni ze swojej zbrodniczej działalności. Te trzy życiorysy pokazują, że w stalinowskim systemie bezprawia, prócz prymitywów i nieuków, pracowali też ludzie wykształceni, absolwenci renomowanych uczelni – Uniwersytetu Jagiellońskiego, Warszawskiego i Jana Kazimierza we Lwowie.

ICH KARIERY rozwijały się podobnie – przed wojną prawnicy z dużym stażem, po wojnie funkcjonariusze stalinowskiego państwa. Szybko awansowali na szczeblach komunistycznego sądownictwa wojskowego, pracując najpierw w sądach okręgowych, a potem w Najwyższym Sądzie Wojskowym. Wszyscy trzej dochrapali się wielu orderów i stopnia pułkownika. Połączyła ich jedna sprawa – proces bohaterskiego rotmistrza Witolda Pileckiego – dobrowolnego więźnia Oświęcimia, żołnierza II RP, AK, organizacji „NIE”, 2. Korpusu generała Andersa we Włoszech – i jego towarzyszy.

15 marca 1948 r. skład sądzący wydał opinię „w sprawie ewentualnego ulaskawienia skazanych”: „Z uwagi na pełnienie przez Pileckiego i Płuzańskiego najcięższych zbrodni zdrady stanu i Narodu, pełną świadomość działania na szkodę Państwa i w interesie obcego imperializmu, któremu całkowicie się zaprzęдали, przejawioną przez nich na przestrzeni dłuższego okresu czasu wyjątkową aktywność w pracy szpiegowskiej, wielką szkodę, jaką wyrządzili Państwu w okresie jego odbudowy (...) – skład sądzący uważa, że ci obaj na ulaskawienie nie zasługują”. Podpisali: **ppłk Jan Hryckowian** (przewodniczący), **kpt. Józef Badecki** (sędzia).

3 maja 1948 r. Najwyższy Sąd Wojskowy zatwierdził wyrok śmierci na Pileckim (wykonany 25 maja 1948 r. w więzieniu na Rakowieckiej w Warszawie). Jednym z orzekających był sędzia **Leo Hochberg**.

KAMPANIA WRZEŚNIOWA I BEZPRAWNE WYROKI

Józef Badecki urodził się 5 listopada 1908 r. w Uhnowie, województwo lwowskie. Magisterium na Wydziale Prawa

Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie uzyskał w 1933 r. W latach 1934-1939 pracował jako asesor Sądów Okręgowych w Samborze i Przemyślu. W kampanii wrześniowej dowodził plutonem w batalionie marszowym 5. Pułku Strzelców Podhalańskich. Podczas okupacji był nauczycielem i aplikantem adwokackim w Lublinie i Przemyślu.

Po wkroczeniu Sowietów zgłosił się do LWP. Jako sędzia wojskowy piął się po szczeblach kariery, pracując najpierw w Wojskowym Sądzie Polowym 5. Dywizji Artylerii i Wojskowym Sądzie Okręgowym nr 1 w Warszawie, potem w Wojskowym Sądzie Garnizonowym w Toruniu, a w końcu w Wojskowym Sądzie Rejonowym w Kielcach. Od 30 sierpnia 1948 r. do 26 maja 1949 r. był zastępcą szefa WSR w Warszawie.

Józef Badecki uczestniczył w wielu sprawach przeciwko „wrogom ludu”. Orzekł co najmniej 29 kar śmierci, co plasuje go w czołówce najbardziej krwawych stalinowskich sędziów. Podobnie jak inni, najpierw ogłaszał wyroki, a dopiero później je pisał. W dniach 3-15 listopada 1948 r. przewodniczył rozprawie przeciwko męczonemu wcześniej w śledztwie, słynnemu „Zaporze” – Hieronimowi Dekutowskiemu i siedmiu jego towarzyszom, którzy zostali skazani na karę śmierci. 9 lutego 1949 r. na niejawnym posiedzeniu warszawskiego WSR jako sędzia-sprawozdawca przyczynił się do przedłużenia (*ex post*) tymczasowego aresztowania płk. Aleksandra Krzyżanowskiego „Wilka”, legendarnego dowódcy Okręgu Wileńskiego AK. Wniósł o to dyrektor Departamentu Śledczego MBP Józef Różański. To kolejny dowód, że stalinowskie sądownictwo było podporządkowane bezpiece.

W latach 1949-1956 Badecki swoim doświadczeniem sądowym dzielił się z innymi – wykladał teorię państwa i prawa oraz procesu karnego w Oficerskiej

Szkole Prawniczej, Akademii Wojskowo-Politycznej oraz na Fakultecie Wojskowo-Prawnym. W 1956 r. osiągnął szczyt kariery – został pułkownikiem, a rok później sędzią Najwyższego Sądu Wojskowego. Do stycznia 1968 r., kiedy zwolniono go z zawodowej służby wojskowej, pracował w Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego.

W „Życiu Warszawy” ukazał się nekrolog: „Dnia 15 lipca 1982 r. zmarł (...) Józef Badecki, płk rezerwy, oficer II Armii WP, odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Virtuti Militari, Srebrnym Medalem Zasłużonym na Polu Chwały, Odznaką Grunwaldzką i innymi odznaczeniami wojskowymi, były sędzia Sądu Najwyższego, wykładowca Oficerskiej Szkoły Prawniczej (...)”. Jak można sądzić, żadnych bezprawnych wyroków nie wydał, gdyż w stalinowskim systemie bezprawia w ogóle nie pracował.

KRZYŻ WALECZNYCH I ZBRODNI SĄDOWE

Jan Hryckowian urodził się 15 października 1907 r. w Latrobe, w stanie Pensylwania. Po przeniesieniu rodziny do Polski w 1931 r. ukończył Wydział Prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim. Dwa lata później, już jako zawodowy wojskowy rozpoczął pracę w sądownictwie. Do wybuchu wojny orzekał w Wojskowych Sądach Rejonowych w Grodnie i Tarnopolu. W 1938 r. został kapitanem.

W czasie wojny działał w ZWZ-AK. Organizował oddziały partyzanckie na Podhalu i w powiecie miechowskim. Od sierpnia 1941 r. do stycznia 1945 r. dowodził batalionem, który niszczył niemieckie obiekty telekomunikacyjne w Krakowie. Za udział w akcji na niemiecki transport kolejowy został odznaczony Krzyżem Walecznych, za walkę z okupantem Srebrnym Krzyżem Zasługi (w PRL-u doszły do tego kolejne, ale za inne „zasługi”). Jego żona, Stanisława Hryckowian, również kapitan AK, odznaczona Krzyżem Virtuti Militari, była adiutantem gen. Fieldora „Nila”.

W życiorysie Hryckowian napisał, że na początku 1945 r. zgłosił się „natychmiast i z nieprzymuszonej woli” do RKU w Krakowie. Dostał przydział do korpusu oficerów służby sprawiedliwości LWP.

Stalinowscy sędziowie-mordercy nierzadko przed wojną, a nawet w jej trakcie byli tzw. porządnymi ludźmi.

Szybko awansował – w grudniu 1945 r. został majorem, w czerwcu 1946 r. podpułkownikiem (w tym czasie pracował już w Najwyższym Sądzie Wojskowym). Orzekał m.in. w procesie pokazowym płk. Jana Rzepeckiego i innych wysokich oficerów AK i WiN, podczas którego zapadły kary śmierci i długoletniego więzienia.

W marcu 1947 r. ten przedwojenny prawnik i były AKowiec objął jedno z kluczowych stanowisk w stalinowskim systemie bezprawia – został szefem Wojskowego Sądu Rejonowego nr 1 w Warszawie, tego samego, w którym „sądził” Józef Badecki. Wtedy właśnie dopuścił się największej ilości zbrodni sądowych. Było ich co najmniej 16, w tym proces Witolda Pileckiego i „odpryski” od niego (w tych sprawach, utajnionych przed opinią publiczną, zapadały na ogół wyroki śmierci).

W służbowej opinii z 1948 r. czytamy: „Trafna ocena polityczna w podejściu do rozpoznawanych spraw. (...) Oddany idei władzy ludowej i ustrojowi ludowemu. Stosunek do Związku Radzieckiego i państw demokracji ludowej – pozytywny. Czynny politycznie i klasowo. Posiada ponadprzeciętny zasób wiedzy z zakresu nauk marksistowskich”.

W styczniu 1949 r. Jan Hryckowian odszedł z sądownictwa wojskowego. Zmarł w chwale wybitnego warszawskiego adwokata w 1975 r. Wtedy nikt jeszcze nie mówił o rozliczaniu zbrodni stalinowskich.

„WYBITNY ERUDYTA” I OPRAWCA W TODZE

Leo Hochberg zmarł w 1978 r., trzy lata po Hryckowianie. W Biuletynie Żydowskiego Instytutu Historycznego (kwiecień – czerwiec 1978 r., nr 2 [106]) w rubryce „In memoriam” czytamy przede wszystkim, że „jako znawca pro-

blematyki i historii żydowskiej oraz znakomity hebraista” wniósł „poważny wkład do prac Instytutu”. Potem jest skrócony życiorys zmarłego: urodził się w 1899 r. w Łodzi, jego ojciec Saul (Szoel) był wydawcą prasy żydowskiej i założycielem tygodnika „Frajtag” (później „Unzer Leben”). Po ukończeniu gimnazjum w Odessie (1917 r.) i prawa na Uniwersytecie Warszawskim (1926 r.), Leo pracował w Banku Dyskontowym w Warszawie (najpierw jako korespondent w językach obcych – znał ich wiele, potem jako radca prawny). Tak było do wybuchu wojny.

W dalszej części życiorysu napisano, że „w okresie II wojny światowej [już od 1939 r. – red.] przebywał w Związku Radzieckim, pracując na różnych stanowiskach w bankowości i w przemyśle poligraficznym. Pełnił także funkcję przewodniczącego Związku Patriotów Polskich w ZSRR na okręg Baszkirskiej Republiki Autonomicznej. W 1944 r. wstąpił do Ludowego Wojska Polskiego, pełniąc służbę w sądownictwie wojskowym [m.in. sędzia, a następnie zastępca szefa Wojskowego Sądu Garnizonowego w rodzinnej Łodzi – red.]”.

W „ludowej” Polsce jego kariera rozwinęła się – w latach 1947-1955 Hochberg był sędzią i sekretarzem Zgromadzenia Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego, a w latach 1955-1957 (po zwolnieniu z wojska) sędzią Sądu Najwyższego. Jeden z sędziów (też zaangażowany w „okres błędów i wypaczeń”) stwierdził, że NSW „w latach minionych był główną i zasadniczą transmisją stalinizmu do wszystkich sądów wojskowych [co często oznaczało brutalne ingerencje w orzecznictwo sądów I instancji – red.]. (...) Tow. Aspis [Feliks Aspis, też przedwojenny prawnik i adwokat – red.] i Hochberg wytrwale i z gor-

DOKOŃCZENIE NA STR. XXXII

POSTĘPY POSTĘPU

* P. Maciej Musiał, szef Kancelarii Premiera, przedstawił odtajnione dokumenty z Kancelarii z lat 1945-1989. Wśród materiałów z klauzulą „tajne” znajdują się dokumenty, uchwały, dekrety Rady Ministrów sygnowane przez Józefa Cyrankiewicza, Bolesława Bieruta, Hilarego Minca i innych – od uchwały o aresztowaniu śp. Stefana kard. Wyszyńskiego – po notatkę w sprawie śledztwa na okoliczność obecności much w piwie w stołówce radzieckich robotników. Można to znaleźć na stronie www.premier.gov.pl.

* Unia Europejska uwzględniła postulat Polski, by objąć szproty i śledzie interwencją cenową, a także **zgodziła się na to, by ten mechanizm dotyczył również małych śledzi. A piklingi?**

* Program komputerowy „Mistrz klawiatury”, towarzyszący podręcznikowi „Informatyka”, zawiera grę będącą symulacją ataku na Manhattan. Obecna wersja programu nie ma rekomendacji MEN

* Czeska policja ma informacje, z których wynika, że Mahomet Atta – jeden z terrorystów-samobójców z ataku na WTC – mógł dzień lub dwa przebywać pod fałszywym nazwiskiem w Czechach.

* 10 tysięcy zł nagrody wyznaczył Instytut Pamięci Narodowej za pomoc w odnalezieniu laptopa skradzionego z biura naczelnika pionu śledczego IPN w Białymstoku. Były zapisy dotyczące ważnych śledztw, m.in. w sprawie Jedwabnego.

* Amerykański samolot EC-130 „Commando Solo” rozrzuci nad terytorium Afganistanu ulotki przekonujące Afgańczyków, aby nie pomagali poszukiwanym przez Amerykanów terrorystom, zwł. p. Osامية ibn Ladenowi. Samolot wzywa też, aby ludność trzymała się z daleka od potencjalnych celów nalotów bombowych.

* P. Wiluś Gates, szef Microsoftu, i burmistrz Szanghaju, Xu Kuangdi, ogłosili utworzenie *joint venture*. Dla uczczenia tego wydarzenia burmistrz obiecał, że władze miejskie przestaną korzystać z pirackiego oprogramowania, a Microsoft zainwestuje więcej pieniędzy w gospodarkę chińskiej metropolii.

* P. Gwidon Verhofstadt, premier Belgii, musiał wystosować pojednawczy list do p. Sylwiusza Berlusconiego, żeby zażegnać incydent dyplomatyczny wywołany przez p. Ludwika Michela, ministra SZ, który w humorystycznym programie telewizyjnym wystawił ocenę zerową włoskiemu premierowi (a także talibom). Rząd włoski nie chciał podejść do tego z humorem i włoskie MSZ wystosowało do Belgów notę protestacyjną z żądaniem wyjaśnień.

* Angielski sąd odwoławczy (High Court) odrzucił pozew 42-letniej p. Diany Pretty, sparaliżowanej od szyi w dół, domagającej się zgody na dokonanie własnej eutanazji rękami jej męża. Chce ona, by zagwarantowano mu niekarałość. Małżonkowie Pretty twierdzili, że odmowa sądu narusza prawa człowieka, skazując Dianę na upokarzającą opiekę, a sędziowie odebrali chorej prawo do własnej prywatności.

DOKOŃCZENIE ZE STR. XXXI

liwością wnosili ten teoretyczny gmach stalinizmu na terenie NSW. Z tego gmachu teoretycznego stalinizmu wydobywał się gryzący czad, który zatruchiwał sądy w terenie i dusze sędziów”.

Jerzy Poksiński w książce „TUN” pisze, że Hochberg „upowszechniał w sądzie »nowinki prawne« rodem z ZSRR, w tym przede wszystkim treści prac Andrieja Wyszyńskiego [prokurator generalny ZSRR, twórca teorii, że przyznanie się oskarżonego może stanowić decydujący dowód winy – red.]”. Hochberg nie był jednak tylko teoretykiem, ale również praktykiem – sądził w niektórych sprawach I instancji.

Komisja powołana w 1956 r. do zbadania przejawów łamania socjalistycznej praworządności w organach sądownictwa wojskowego uznała, że dopuścił się wielu „nieprawidłowości”. Chciała obniżyć mu stopień wojskowy z podpułkownika do kapitana i zakazać pracy w wymiarze sprawiedliwości. Mimo dyskwalifikującej opinii Leo Hochberg pracował dalej. W latach 1957-1968 był naczelnikiem wydziału w Ministerstwie Sprawiedliwości.

W dalszej części apologetycznego wspomnienia opublikowanego przez ŻIH czytamy o „pracy społecznej” Hochberga: od 1947 roku był członkiem PPR, potem PZPR, a także członkiem Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. Oczywiście, tak jak Badecki i Hryckowian, „posiadał liczne odznaczenia wojskowe i państwowe, w tym Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski”. I na koniec: „Odszedł od nas wybitny erudyta, mądry doradca, uczynny i oddany współpracownik Żydowskiego Instytutu Historycznego w Polsce, człowiek wielkiego serca i dobroci”. Ani słowa o tym, że był stalinowskim pułkownikiem, a tym bardziej o jego udziale w mordzie sądowym na rotmistrzu Pileckim i procesach innych żołnierzy AK. Tak w PRL-u fałszowano historię.

TADEUSZ M. PLUŻAŃSKI

R E K L A M A

<p>Kosmetyki</p> <p>Sole do kąpieli sole do stóp płyny do kąpieli szampony mydła w płynie</p>	<p>Chemia</p> <p>Płyny i sole do mycia naczyń pastki i pasty do czyszczenia płyny do płukania tkanin kąpieli WC środki przeciw owadom i gryzoniom</p>
--	--

Odwieżaczce
Do samochodów, domowe typy "choista"

PODEJMIEMY KAŻDE WYZWANIE

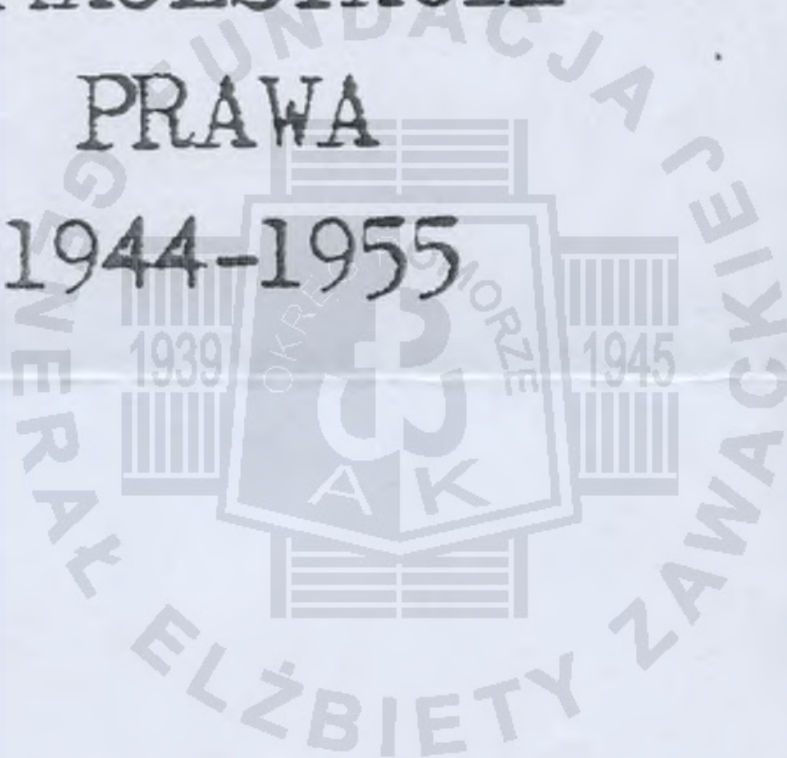
TeL 0-606-966-494, fax 043-363-00-70

III/5-5

Krzysztof Szwagrzyk

ZBRODNI
W MAJESTACIE
PRAWA

1944-1955

Warszawa 2000

ABC

Jan Hryckowian (1907-?)

Ur. 25 X 1907 r. w Latrobe (USA), syn Michała i Julii z Błogowskich. Z niepełnych danych wynika, że przed 1939 r. Jan Hryckowian ukończył Wydział Prawa jednej z polskich uczelni. Przed wojną mieszkał w Tarnopolu. Oficer zawodowy Wojska Polskiego w stopniu kapitana, używanym w 1938 r. Walczył w kampanii wrześniowej 1939 r. Od września 1940 r. w strukturach ZWZ i AK na terenie Krakowa, Rzeszowa i Przemysła. Dowódca baonu o kryptonimie 1/16/ i 6. Dywizji AK pod dowództwem płk. Wajdy, ps. „Odwet”. Do 15 I 1945 r. organizował oddziały partyzanckie w rejonie Myślenic, Dobczyc i Gdowa oraz specjalny oddział do zadań bojowo-ochronnych, na czele którego przeprowadzał akcje sabotażowe na obiekty telekomunikacji okupanta, organizował akcje dywersyjne na transporty samochodowe i kolejowe oraz zasadzki na niemieckie oddziały pacyfikacyjne. W okresie luty-kwiecień 1945 r. pracował w Okręgowej Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Warszawie. Od maja 1945 r. w LWI, na stanowiskach m.in. sędziego Sądu Polowego 9. DP, szefa Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie i sędziego Najwyższego Sądu Wojskowego¹⁰⁰. Zanim w 1950 mjr Hryckowian został zwolniony z wojska jako „obcy, a nawet szkodliwy element”¹⁰¹, z dużym zaangażowaniem utrwał „władzę ludową”. Po zwolnieniu z wojska adwokat w Warszawie. Dalsze losy nieznane.

Zastępowali jedynie na śmierć znaleźli się:

– Dawid Rudiński, skazany 31 III 1947 r. z art. 8 Dekr. z 16 XI 1945 r. O Ochronie Państwa,

– Jerzy Żuralski, skazany 5 V 1947 r. z art. 90 KKWP, ~~in nakt z bismie~~
– Jerzy Zakulski, Konrad Dybowski i Władysław Dybowski, skazani 16 VI 1947 r. z art. 7 MKK i następnie straceni w Warszawie,

– Stanisław Kuczyński, Stanisław Jaworski, Jan Knurewicz i Władysław Kielim, skazani 30 X 1947 r. z art. 1 MKK. Na mocy decyzji Bieruta trzemi pierwszym skazanym zamieniono kary śmierci na dożywotnie więzienie, czwarty nie skorzystał z łaski Bieruta, wyrok wykonano w Warszawie¹⁰²,

– Witold Pilecki – bohater Polski Podziemnej, którego w sentencji habeasnego wyroku mjr Hryckowian określił słowami: „Płatny rezydent wywiadu Andersa [który] organizował na terenie Polski sieć wywiadowczą, gromadzącą i przekazującą za granicę wiadomości zawierające tajemnice państwowe, wojskowe i gospodarcze”, stracony 25 V 1948 r. w Warszawie¹⁰³. Obok Witolda Pileckiego na śmierć skazani zostali Maria Szelągowska i Jan deusz Pluzański,

– Zdzisław Ejchler, Władysław Borowiec, Andrzej Wielkiński i cichociemny ppor. Stefan Górski, skazani na karę śmierci w dniu 3 III 1948 r. i straceni 27 IX 1948 r. w więzieniu na Mokotowie¹⁰⁴.

¹⁰⁰ Biogram opracowano na podstawie kwestionariusza i deklaracji złożonego członka Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację, wypełnioną przez Janą Hryckowianą. Kserokopia w zbiorach autora.

¹⁰¹ J. Poksiński, „Mój sądzoniec”, op. cit., s. 27.

¹⁰² Lista skazanych na karę śmierci za rok 1948.

¹⁰³ Lista skazanych na karę śmierci za rok 1948; K. Pilecki, *Był sets codki i sens śmierci. 50 rocznica wykonania wyroku na Witolda Pileckiego*, Bydgoszcz 1998, s. 107.

¹⁰⁴ K.A. Techman, *Słownik biograficzny cichociemnych*, tom II, Rzeszów 1996, s. 53-55.

tych ka śmierci		tych ka śmierci
105	Vidaj Mieczysław	19
64	Technio Bronisław	19
56	nicki Mieczysław	18
51	urtak Zbigniew	17
46	adamski (Altschüller) Wiktor	17
46	ieltyka Ludwik	16
44	adamowski Piotr	16
43	iemborek Julian	16
39	warecki Aleksander	16
38	erceł Tadeusz	16
37	opowski Józef	16
35	orowski Aleksander	16
34	roblewski Stanisław	16
33	iekarski Stefan	16
32	arzeniecki Piotr	15
32	alpator Kazimierz	15
32	otoczek Stanisław	15
30	czymy Edward	15
29	adecki Józef	15
28	lyński Norbert	15
27	Juza Kazimierz	14
27	tojanowski Kazimierz	14
26	inkowski Kazimierz	14
26	zełński Franciszek	13
25	lochberg Leo	13
25	apczuk Franciszek	13
24	ohatyrowicz Waclaw	13
24	omanek Stanisław	13
24	aborowski Jan	13
23	stapowicz Włodzimierz	13
23	olan-Harashin Julian	12
22	ieracki Władysław	12
21	bramowicz Roman	12
21	Vaszkiewicz Józef	12
21	wierzbicki (imię nieznane)	12
20	ardasz Bolesław	12
20	rupski Juliusz	12
20	ach Eugeniusz	11
20	tonka Jan	11
20	óżański Roman	11
19	romimirecki Jerzy	11
19	loflitscher Stanisław	10

tych ka śmierci		tych ka śmierci
19	Lubaczewski Józef	10
19	Obst Celestyn	10
18	Kolodziej Jan	10
17	Garnowski Władysław	10
17	Pietron Waclaw	9
16	Bialek (imię nieznane)	9
16	Buczkowski Mieczysław	9
16	Hryckowian Jan	8
16	Krzewski Eugeniusz	8
16	Lobaty (imię nieznane)	8
16	Osowski Marian	8
16	Sznepf Oswald	8
16	Wiercioch Ryszard	8
15	Beldowski Ludwik	8
15	Doerffer Marian	8
15	Litmanowicz Władysław	8
15	Piękosz Marian	8
15	Wystrychowski Karol	8
15	Zawirski Aleksander	8
14	Kowal Stanisław	8
14	Szczesny (imię nieznane)	8
14	Tasiemski Kazimierz	8
13	Czajkowski (imię nieznane)	8
13	Godlewski (imię nieznane)	8
13	Górski Antoni	8
13	Janowski Alfred	8
13	Kirschke Florian	8
13	Klimowiecki Romuald	8
13	Piasecki Tadeusz	8
13	Skup Czesław	8
12	Banaszak (imię nieznane)	8
12	Bartoń Marian	8
12	Bukowiński Zygmunt	8
12	Łabaziewicz Włodzimierz	8
12	Smoczyk Witold	8
12	Surażski Juliusz	8
11	Kubrycht Zygmunt	8
11	Mikiewicz Witold	8
11	Panas Zygmunt	8
11	Ryczanowski Jan	8
11	Wilf (Iser) Julian	8
10	Andrysiak Henryk	8
10	Gutaker Stanisław	8

tych ka śmierci		tych ka śmierci
10	Kaczmarek Stanisław	10
10	Kozłowski Stanisław	10
10	Nizielski Tadeusz	10
10	Szczepański Henryk	10
9	Holler Edward	9
9	Kęsik Edwin	9
9	Lisicki Bohdan	9
8	Kot (imię nieznane)	8
8	Makowski Tadeusz	8
8	Mańkowski (imię nieznane)	8
8	Nytko (imię nieznane)	8
8	Pyslak (imię nieznane)	8
8	Rataj Edward	8
8	Tyrawski Tadeusz	8
7	Bigda Wilhelm	7
7	Gębara Adolf	7
7	Leszczar Ignacy	7
7	Lipski Czesław	7
7	Walag Roman	7
7	Wizelberg Zygmunt	7
6	Biedrzycki Jerzy	6
6	Gotryd (imię nieznane)	6
6	Karpiński Benjamin	6
6	Wnorowski Bolesław	6
6	Zwoliński Krzysztof	6
5	Aspis Feliks	5
5	Baraniuk Stanisław	5
5	Depczyński (imię nieznane)	5
5	Gajewski Adam	5
5	Gorny (imię nieznane)	5
5	Iwicki Maksymilian	5
5	Maciejko Jan	5
5	Mendyka Stanisław	5
5	Mierlik Stanisław	5
5	Porzecki Adam	5
5	Radwanski Jan	5
5	Stasica (imię nieznane)	5
5	Świątkowski Wilhelm	5
5	Tolkan Mikołaj	5
5	Tudruj Stanisław	5
4	Dudzik Eugeniusz	4
4	Dytry Mieczysław	4
4	Klimczyk Jerzy	4

tych ka śmierci		tych ka śmierci
4	Ostrowski Gotryd	4
4	Partyka Zdzisław	4
4	Ranke Leon	4
4	Słowik (imię nieznane)	4
4	Wąsikowski Paweł	4
3	Bojko Roman	3
3	Cybiński Marian	3
3	Czarnowski Antoni	3
3	Downarowicz (imię nieznane)	3
3	Frankowski Michał	3
3	Kancierzowski (imię nieznane)	3
3	Karczmarz Teofil	3
3	Kaute Tadeusz	3
3	Kłobukowski Witold	3
3	Konieczny Czesław	3
3	Kruszka Andrzej	3
3	Laska Henryk	3
3	Longchamps Stanisław	3
3	Malinowski (imię nieznane)	3
3	Michnik Stefan	3
3	Midura (imię nieznane)	3
3	Nitka Władysław	3
3	Piotrowski Dionizy	3
3	Rakowski (imię nieznane)	3
3	Ratajczak (imię nieznane)	3
3	Turek Zygfryd	3
3	Zdun Alanazy	3
3	Zębrowski Waclaw	3
2	Bankowski (imię nieznane)	2
2	Brzeziński Marian	2
2	Cieslak (imię nieznane)	2
2	Dietrich (imię nieznane)	2
2	Feld Filip	2
2	Grynkiewicz Jan	2
2	Kiesko (imię nieznane)	2
2	Kostrzewa Henryk	2
2	Kotkowski Edward	2
2	Krasucki (imię nieznane)	2
2	Lisowski Bogdan	2
2	Lukasik Antoni	2
2	Micha.... (imię nieznane)	2
2	Miernik Wiktor	2
2	Mirski Mieczysław	2

III/5-8 27

Sędziowie i ich wyroki

Na podstawie zapisów dokonanych w „Księdze najwyższego wymiaru kary” sporządzono wykaz obejmujący nazwiska i imiona 245 sędziów wojskowych, odpowiedzialnych za wydawanie wyroków śmierci w Polsce w latach 1946-1956. Obok nazwisk przedstawiono liczby orzeczonych przez nich kar śmierci. Liczby te nie uwzględniają jednak wszystkich wyroków wymienionych w spisie sędziów. Dotyczą one jedynie wyroków z „Księgi”. Dlatego też np. ppłk Włodzimierz Ostapowicz przy swoim nazwisku ma wpisaną liczbę 25, zamiast 143 orzeczonych w rzeczywistości i w ogromnej większości wykonanych kar śmierci. Podobne uwagi dotyczą innych surowych sędziów orzekających w trybie doraźnym lub też w warunkach sądów polowych LWP: ppłk. Juliana Giemborka, płk. Stefana Piekarskiego, mjr. Ludwika Kiełtyki, ppłk. Konstantego Krukowskiego, mjr. Witolda Smoczyka czy mjr. Norberta Olyńskiego.

Liczby te nie uwzględniają także nierzadkich przecież sytuacji współuczestniczenia w składach sędziowskich, które orzekały najwyższy wymiar kary. Przy uwzględnieniu tego czynnika liczby orzeczonych przez poszczególnych sędziów kar śmierci wzrosną do rozmiarów, przy których można już mówić o odpowiedzialności niektórych z nich za popelnienie masowych zbrodni sądowych.

W wielu przypadkach zachodziła trudność przy właściwej identyfikacji sędziego, spowodowana wpisaniem w „Księdze” jedynie jego stopnia i nazwiska, odręcznym, niekiedy nieczytelnym pismem.

IV. Korespondencja:

- 3. XI. 2001. list odpisy do E. 2. Na odwrocie list odpisy do E. 2 (brudnopis odpisadnt. Organizat. u. 1, s. 1-2.
- 2. 10. 2003. list (kserokopia) Irenej (Makowskiej) do E. 2. msp. u. 1, s. 3-4.

p. 275/2001

B148

31 XI 2001

Droga 20, tel 624 0351
 Prętytam Ci ksero artykułu
 z "Najwyższego Głosu" (organ
 Unii Polityki Realnej) w którym
 autor podaje te stanowiska
 Hrychowian, Lpt Ak, doświada
 odsuconou. Inderem wirtuti Militari:
 Jest to podanie w kontekście
 opisu działalności Jana Hrychow-
 wiana, żołnierza Ak, odsuconou
 KW oskarżenia m. i w
 procesie w sprawie Pilechiesi
 Łęcy wiele serdeczności, do
 zobaczenia 17. XI

verte

Anna Kozłowska-Kubacka
, Miłoye

Łęcy, wiersz Turcy uctowania
wiecek

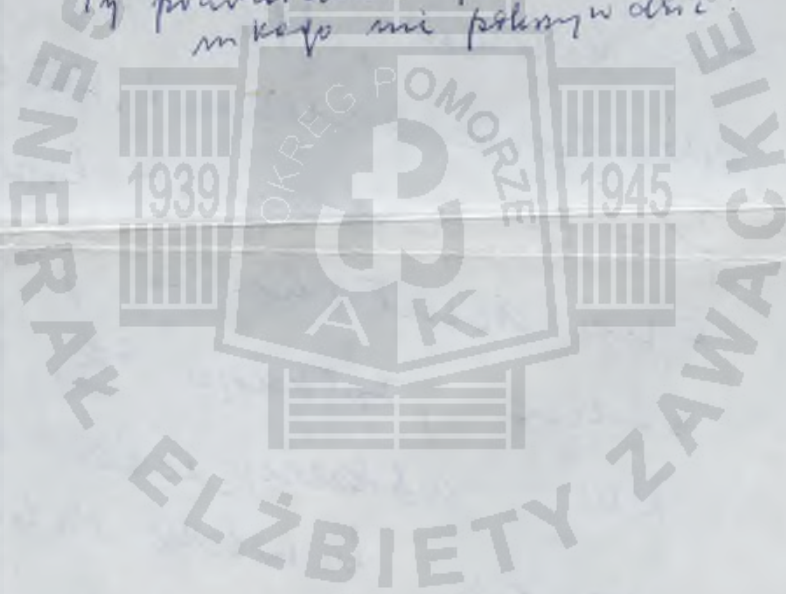
verte

W-2

W. 245/2001

tel 7 XI 2001

Dziękuję za art o prawniku - zbrodniarzu
z imieniem Kubiś z VHS. z imieniem Stawiniewe, aby
wysłuchać inżyniera Hryckowian z domu
mam 3!
Ty prawniku - jak zdążyć do urzędu, żeby
mnie było mi poleć w dłoń!

Kochana Elu!

nowe P-518/03

Kram do Kurki 5. 4. 2003
B305

Warszawa, dnia 2 października 2003r.

Ksero

Dziś - 2 bm otrzymałam Twój list z fotografiami okładki i życiorys Zofii Giara z d. Wojciul.

Narazie ogólnie wiadomości i sprostowanie tego co mi przysłałaś.

Zofia Giara z d. Wojciul była żoną Kazimierza Giara - jego życiorys i VM jest oczywiste.

Zofia Giara nigdy nie otrzymała VM i nigdy na to nie zasłużyła.

Najprawdopodobniej w następny poniedziałek tj 6 bm dotrę do jej akt w SZAK-u na Koszykowej. Mam Jej legitymację jako członka SZAK.

Stanisława Giara odznaczona VM była siostrą Kazimierza Giara i to ona otrzymała VM. Ona pracowała w wytwórni granatów w Białymstoku i załatwiała wszystkie opisane sprawy i była najprawdopodobniej łącznikiem z K.G.w Warszawie. Będę to wyjaśniać jeszcze.

Zofia Giara nigdy nie opuszczała Białegostoku. *w czasie wojny*. Dotychczas żyje jeszcze jedna siostra Stanisławy i Kazmierza - mieszka w Białymstoku - starsza z b.słabym wzrokiem. Odbyłam z Nią wiele telefonicznych rozmów i dała mi telefony i adresy różnych koleżanek - które po rozmowach telefonicznych nic nie wiedzą - bo Stanisława była jak trzeba dyskretna.

Stanisława Giara urodziła się 18.10.1911 roku. Zmarła w Warszawie 15.10.1981r. i pochowana jest na cmentarzu na Brudnie nr grobu 12/M/3/15.

Stanisława Giara żyła po wojnie samotnie - nawiązując kontakt w Warszawie z jej koleżanką - być może w przyszłym tygodniu będę miała spotkanie. Do Białegostoku nie ma po co jechać - choć tam jest najmłodsza siostra Jadiga - ma tylko książeczkę wydaną przez Książkę i Wiedzę - redaktor Stanisława Giara tytuł "Nisso" w 1951r.

Szukam ludzi z którymi pracowała w innych redakcjach - zobaczymy.

Rodzina Giarów - niezwykle patriotyczna - znana w Białymstoku - jak zdobędą więcej wiadomości napiszę. Wszystkie dzieci skończyły gimnazjum Zygmunta Augusta w Białymstoku.

Miałam kontakt z synem Kazimierza, który stale mieszka w Niemczech i

Zofia ten jest siostrą - rodzina Reichert, Aleksandra
Koszykowa

Herold. Giano, Stanisława, 1939, por, 13855, AKOK Warszawa, Glogowski, 1.5
1.7

dam wyntam do MKK i 4. Kars. (14
IX 03

W skoczke
St. Giano Mieszyński
por Giano Stanisław
por Giano Waleryan

"Sandomirski" Obr. Warszawa
"Głogowski" "
"Głodziej" "

3
13854
13855
13856

V. Nazwiskowe karty informacyjne: 12

Współpraca Taburowich 593
por Giano Stanisław
Witwicki K.O.

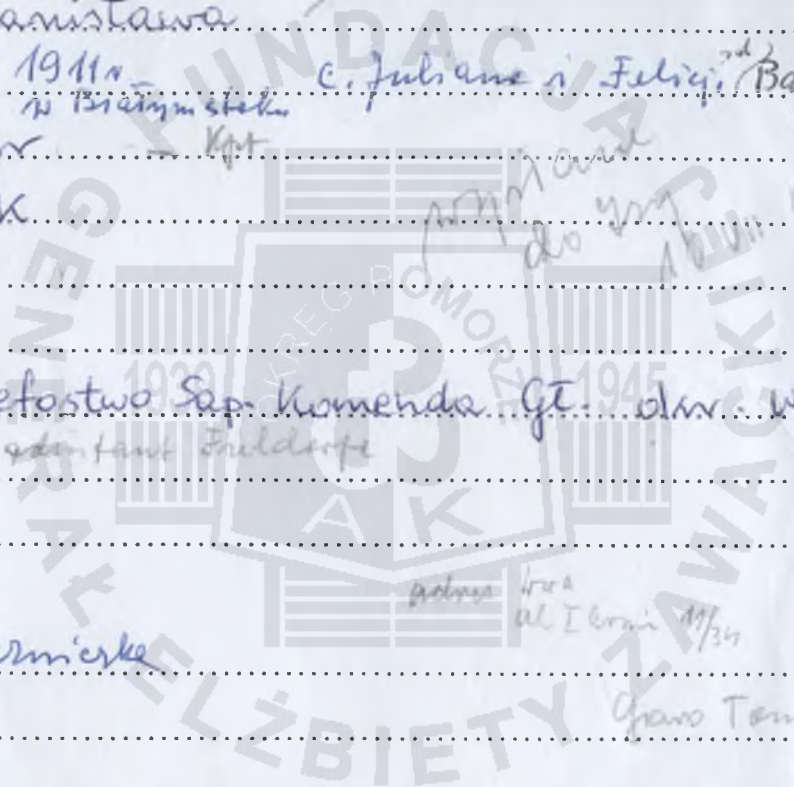
20. 33

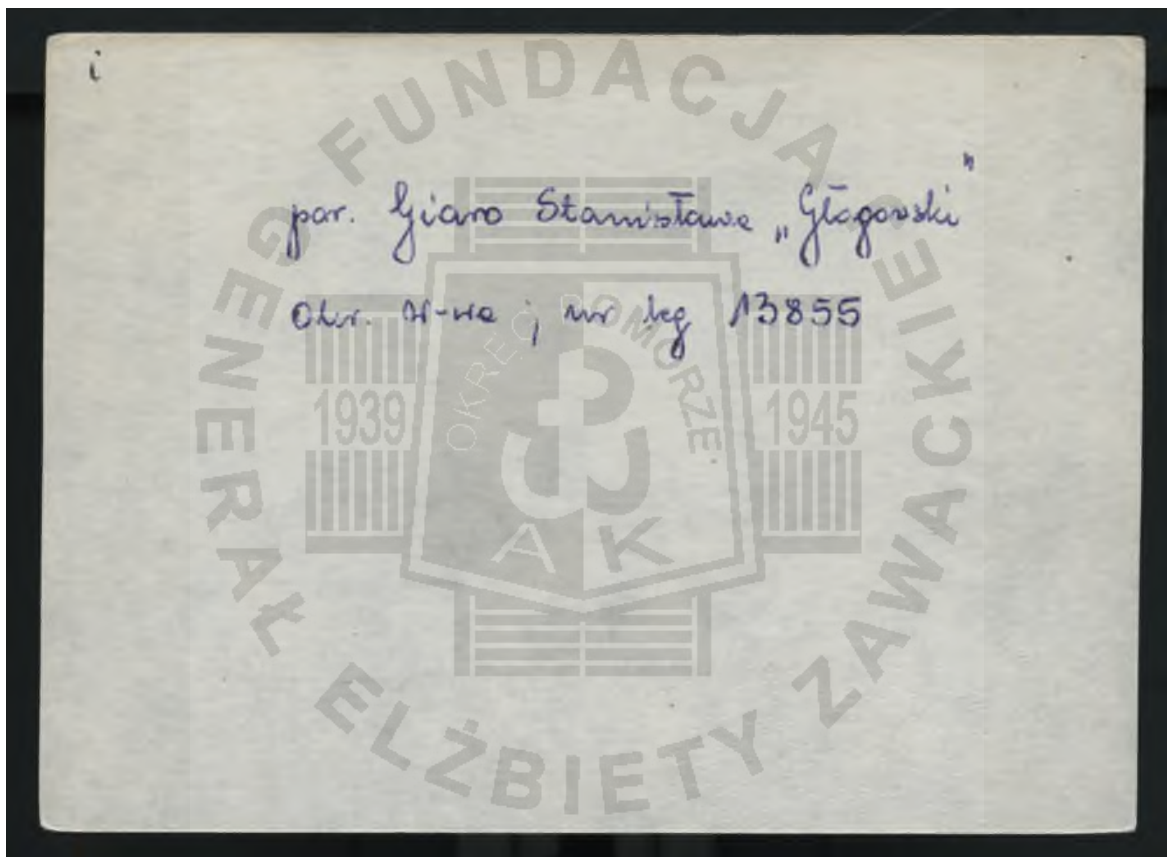
T: 3384 / WSK

M/S/3

2739

- 1. N Giano 2 d. Wojcul? zam. Hryckowian?
- 2. I., ps. Stanisława
- 3. ur. 18 X 1911r. C. Juliana i Felicy^{2d} Bajko
w Białym Stoku
- 4. st. por Kpt
- 5. Org. AK
- 6. przydz. szefostwo Szp. Komenda Gt. 1945 dln. W-wa
szefostwo Szp. Komenda Gt. 1945 dln. W-wa
szefostwo Szp. Komenda Gt. 1945 dln. W-wa
- 7. funkcje termierke
adw. Ibra al Ibra 17/34 Kom. Obw. w reł. hist. Kozm. 2001
Giano Tombo Syn? 838-21-22
- 8. nr 13855 wr. karty 124
- 9. źr. Wesol. s. 553, 742, nchodźstwo

i

UM

AK
KG

GIA RO Stenistowe

- c. Julianna i Felicji, w. 18 X 13 M w Białymstoku
- od XI 1941 w produkcji gromadów, 200p.,
- pomocnik 2 WZ od 1941
- odzm. UM we IX 1944

adres: W-wa, AL. Armii 11/34

Zob. SPP - poszukiwanie J. Kuczyńskiej IX 2001
(zef. 226/2001 koresp. E-2)

D. kw. I 2001.

Giara

"Klanonice"

Podgórze 1945

~~mi mo mi~~

Kispe

Tomaszka

Pasienka

Tomaszka

Bonastorka

Art. Guredek
1. 14 - nowy 09 5 133, 139

i

GIARO Stenistowe

wymieniami: jako współprzebieg

MATEYSKO Jemina, członek BOW
m. Biel, - s. 122, 286

MATEYSKO Jan "Wiktor"
sierż / por. c. w. ref. kromi m. Biel,

v. j. - s. 119, 120, 122, 286 | przeczyta!

2ab. Gwoździec "Biel", okm. 242-AK

o. b. 5103. T. 1, s. 119, 120, 122, 286

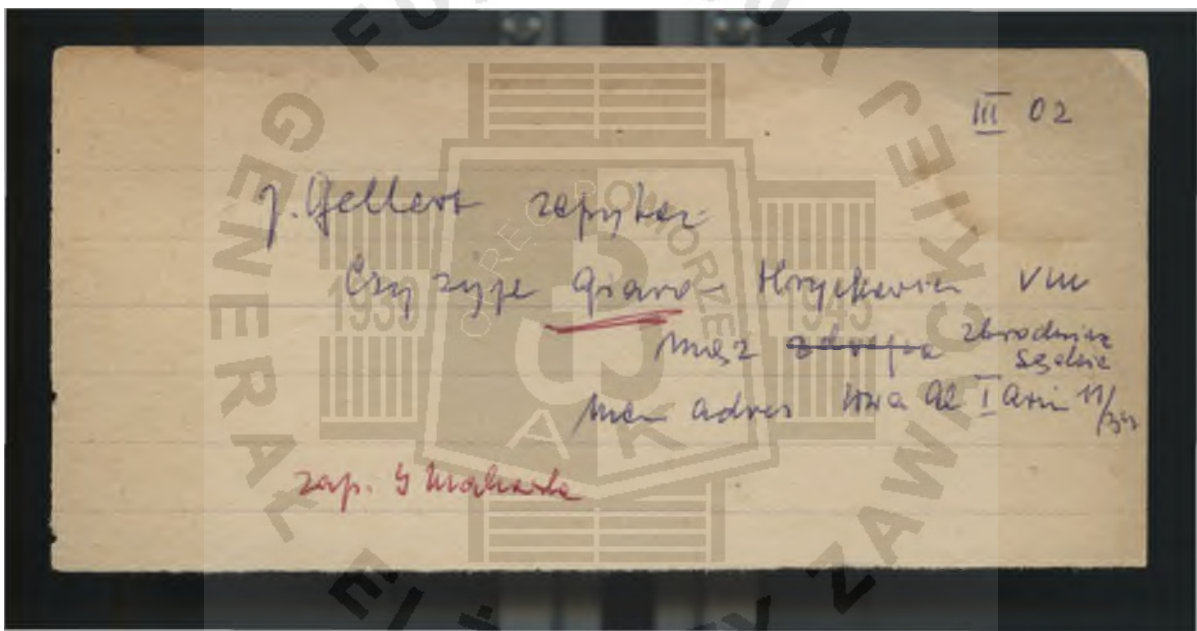
verte

Matyska Jęta "Wiktor" - Bielystok
zob. Gwóźdeź "Białe" Okr. 2W2-AK

t. II, s. 135, 138

1 rozkazy wyroku na agentach

~~MATYSKA Jęta~~

III 02

J. Gellert zapyka

Czy zype Grano - Horykewien VIII

Mie 2 ~~zapyka~~ zbrodnice
Szolwa

Mie adres WNa Al I am 11/135

zap. 5 markata

	brat inform	Mr. Kanty 124
1 Nazwisko	Giaro	
2 Imię	Stanisław	
3 Data an/rozamtu	-	
4 Stopień wojsk/tytuł	por	
5 Organizacja	-	
6 Przydział org./jednostka	AK Szefostwo Sap. Komenda Gł.	
7 Funkcja	-	
8 Nr. Karty	13855	
9 Źródło	uchodźstwo	

2

FK-W-00

GIFRO Stawstewa
pomocnik
ul. 5, nr. 13855

Zob. P. Pesotowski. Order Virtuti Militari
i jego kawalerowie.
Hallmark Press, Miami, Florida, USA
str. 553, 1992.

W. Dru-80

i
GIARO Kazimierz
ps "Kłomowicz"

- ppow./pow. niez. kier. produkc. Okw 73
1 2W2-AK Białystok / -s. 270 *
- Oddz. II operacyjno-wyszkoleniowy z
produkcje konspiracyjne, ostatni
przydział 6 badm sep. i starszeństwo
N I 1933 w - s. 73

Zob. Gwóźdek "Białostocki Okw. 2W2-AK", T.A.

Okw. II 03 s. 73, 270

PK
Białystok

GIARO Stenistawa i jej krewni

- Stenistawa, nr 13 855, pow. kl. 5,
oddz. AKOK W-wa, Giedgowż
- Mieczysław, nr 13 854, st. sież, kl. 5,
oddz. AKOK W-wa, Sosnowsk ?
- Walerian, nr 13 856, pow. kl. 5, oddz.
oddz. AKOK W-wa, Giedgowż

Wesołowski, s. 742

i żona
Fiedwiga

D.K. 103

Jan Giara Stankowa

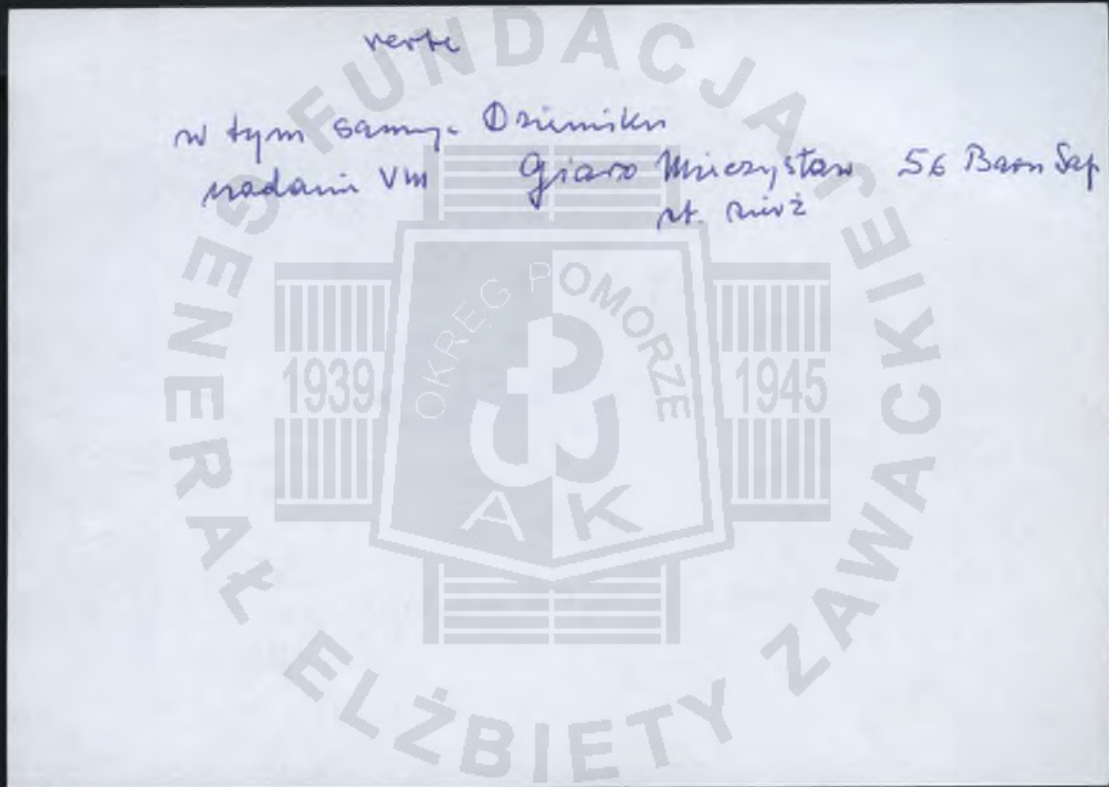
PK
K9

Superior Saf. K-9 PK
nr 12342 13855

[verum 2 st. miesz. Giara Mieszkaniec
56 Basn Saf.
1939-Grupa Agres. i Przej.
medyt. Przej. det. RP 29 x 5 1980

zab. karte Dok. 52 Sudy Londyn

VM
prof. Józef Stankiewicz
Sekretarstwo Sap. Kł. PTK
m. adami VM
m. kn. 13855
Zim. k. Pers. m. 13/80 Londyn
2 dn. 29 XII 1980
zob. teście ③ Dokumenty kopie
pagin 2165
verke

VIII
Gianno Stamndawe
Wzruszenia o jej bracie Karimurze po Klauowia
[plus?]

Armia Krajowa - Rozwój Organizacji s 133, 139

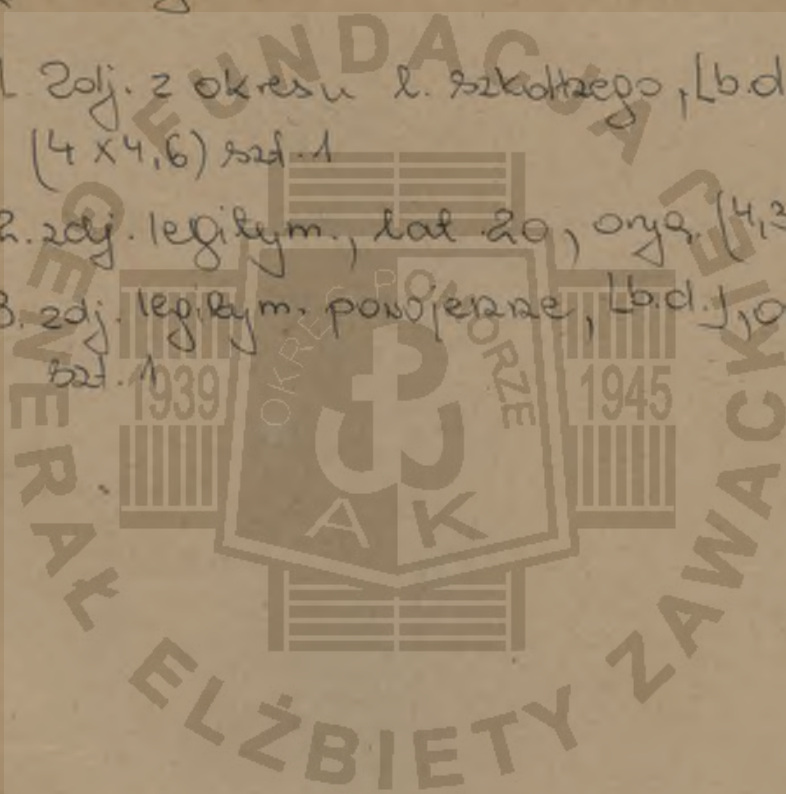
T. 3384/WSK

AK
Białystok

GIARO Stanisława
ps. „Głogowski”

VI Fotografie

1. Zdj. z okresu l. szkolnego, [b.d.], oryg.,
(4 x 4,6) szt. 1
2. zdj. legitym., lat 20, oryg. (4,3 x 6) szt. 1
3. zdj. legitym. powojenne, [b.d.], oryg. (3,6 x 5,3)
szt. 1

1. WSK
Jenki osobowe

2. T. 3384 / WSK

3. oryg., 4,3 x 6
4 x 4,5
4 x 5,3

4.

5. GIARO Stanisław
ps. "Grogowski"

6. N.N.

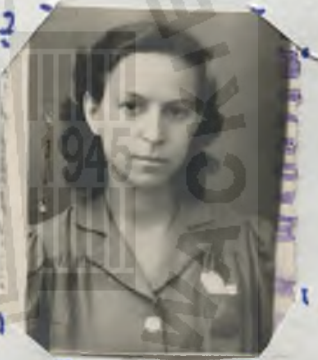
7.

8. uwagi: Opis fotogr.

a 1) lat 20

a 2) -

a 3) - po wojnę

Z. Świt. 2013r.

GIARO Stenistawa

